

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра теорії та методики фізичної культури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка старшої та вищої школи

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Освітня програма	<u>«Середня освіта (Фізична культура)»</u>
Предметна спеціальність	<u>A4.11 Середня освіта (Фізична культура)</u>
Спеціальність	<u>A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</u>
Галузь знань	<u>A Освіта</u>

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики фізичної культури
Протокол № 6 від “19” лютого 2026 р.

м. Івано-Франківськ – 2026

ЗМІСТ

1.	Загальна інформація	3
2.	Анотація до навчальної дисципліни	3
3.	Мета та цілі навчальної дисципліни	3
4.	Програмні компетентності та результати навчання	4
5.	Організація навчання	5
6.	Система оцінювання навчальної дисципліни	5
7.	Політика навчальної дисципліни	7
8.	Ресурсне забезпечення	8

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка старшої та вищої школи
Викладач (і)	Ткачівська Інна Михайлівна кандидат педагогічних наук, доцент
Контактний телефон викладача	+380958308425
Е-mail викладача	inna.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/ecc87cde19067c277ec4
Консультації	Згідно графіка

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти глибокого розуміння особливостей сучасної школи, зокрема профільної та вищої, а також специфіки педагогічної діяльності, де навчання та виховання розглядається як процес педагогічної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Програма курсу орієнтована на формування у здобувачів освіти необхідних знань, умінь і компетентностей для організації педагогічної взаємодії та створення особистісно орієнтованого освітнього простору. Основні теоретичні концепції дисципліни розглядаються через призму закономірностей розвитку людини, її пізнавальної діяльності та становлення особистісних рис. Це створює умови для творчого пошуку педагогом найбільш ефективних шляхів, методів і засобів організації навчального процесу. Лекційні заняття передбачають огляд, аналіз і критичну оцінку теоретичних положень у взаємодії викладача та студентів. Семінари спрямовані на розвиток практичних навичок через підготовку та презентацію проєктів, виконання творчих завдань і ситуаційних вправ, обговорення педагогічних кейсів, аналіз навчально-виховних процесів, а також мікровикладання, що сприяє виробленню індивідуального педагогічного стилю.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни - формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для ефективного здійснення навчально-виховного процесу в старшій і вищій школі, розвитку їхньої професійної компетентності, здатності до використання інноваційних педагогічних технологій.

Цілі дисципліни:

- Ознайомити студентів з основними теоретико-методологічними засадами педагогіки старшої і вищої школи.
- Сформуванню розуміння принципів, методів та технологій навчання у старшій та вищій школі.
- Розвинути здатність до аналізу психолого-педагогічних особливостей студентів і старшокласників, їхніх потреб та мотиваційних чинників.
- Навчити планувати, організовувати та проводити навчальні заняття з урахуванням сучасних дидактичних підходів.
- Сприяти формуванню навичок використання цифрових технологій та інноваційних методів у навчальному процесі.
- Ознайомити з методами контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів і студентів.
- Формувати навички педагогічної рефлексії, саморозвитку та вдосконалення власної педагогічної майстерності.

- Розвивати готовність до педагогічного супроводу студентів, їхнього виховання та професійного становлення.
- Стимулювати науково-дослідницьку діяльність у сфері педагогіки та освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
ІК Здатність компетентно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері освіти, зокрема, фізичної культури або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу.   Загальні компетентності   ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів   ЗК 2 Уміння застосовувати знання в практичних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях   ЗК 6 Здатність приймати нестандартні рішення та вирішувати проблемні ситуації, генерувати нові ідеї (креативність)   ЗК 8 Здатність самостійно набувати і використовувати в практичній діяльності нові знання   ЗК 11 Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації   Спеціальні компетентності   СК 2 Здатність застосовувати в педагогічній діяльності актуальні технології, організаційні форми, методи, прийоми і засоби навчання і виховання з метою підвищення якості освітнього процесу з фізичної культури   СК 3 Здатність здійснювати навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності з урахуванням новітніх досягнень педагогічної науки і практики фізичної культури   СК 4 Здатність застосовувати в освітньому процесі технології педагогічного контролю результатів навчання і виховання, інтерпретувати результати і вносити корективи в організацію освітньої діяльності і в підвищення результативності освітнього процесу з фізичної культури   СК 8 Здатність до формування в учнів (студентів) ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків
Програмні результати навчання
ПРН 2 Знати базові основи психології, педагогіки та розуміти загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів старшої школи, студентів та інших груп населення   ПРН 3 Знати психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у закладах загальної середньої та вищої освіти, нормативно-правове забезпечення професійної діяльності у фізичній культурі   ПРН 4 Знати та розуміти принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання фізичній культурі в закладах загальної середньої освіти (рівень старшої школи) та у закладах вищої освіти.   ПРН 5 Знати сутність та зміст сучасних технологій навчання у старшій і вищій школах, у тому числі дистанційної освіти.   ПРН 6 Розуміти застосування дидактичних інструментів та технологій навчання з метою формування та контролю результатів навчання і виховання, моніторингу і оцінювання фізичного стану учнівської та студентської молоді, інших груп населення   ПРН 8 Вміти застосовувати сучасні методики та технології організації освітньої діяльності, діагностики та оцінювання якості освітнього процесу в сфері фізичної культури та вносити в нього відповідні корективи

ПРН 16 Вміти формувати освітнє середовище і використовувати професійні знання і вміння в реалізації завдань інноваційної освітньої політики у фізичній культурі

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	24
самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A4.11 Середня освіта (Фізична культура)	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	семінарські	сам. роб
Тема 1. Предмет, категорії педагогіки старшої і вищої школи	2	2	6
Тема 2. Дидактичні основи навчання у старшій і вищій школі	2	2	6
Тема 3. Психолого-педагогічні особливості студентів та учнів старшої школи	2	2	6
Тема 4. Форми та методи організації навчального процесу	2	4	8
Тема 5. Методичні основи викладання навчальних дисциплін	2	4	8
Тема 6. Контроль та оцінювання навчальних досягнень	2	4	6
Тема 7. Національне виховання учнівської і студентської молоді		2	6
Тема 8. Тенденції розвитку системи освіти у XXI столітті		4	8
Всього	12	24	54

6. Система оцінювання освітньої компоненти

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	5
Знання термінів	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за 100-бальною шкалою.

По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за знання термінології (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.

Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).

Оцінка за іспит формується із суми відповідей студентів на 3 основні запитання та 2 додаткові (по 10 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів)

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.
- *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.
- *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Оцінювання письмових робіт студентів регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ

	ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Наказ 255 від 31.03.2025 про внесення змін до складу Комісії з питань етики і академічної доброчесності ➤ Наказ №529 від 27.09.2022 р. “Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету” ➤ Наказ №530 від 27.09.2022 р. “Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” ➤ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Наказ 1093 про створення комісії ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” Корисні посилання ➤ Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/ ➤ Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти https://academiq.org.ua/ ➤ Закон України “Про запобігання корупції”- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18 ➤ Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо викривачів корупції» – https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-IX ➤ Викривачі корупції (відповіді на поширені запитання на сайті Національного агентства з питань запобігання корупції) – https://nazk.gov.ua/uk/departament-organizatsiyi-roboty-iz-zapobigannya-ta-vyyavlennya-koruptsiyi/metodychni-rekomendatsiyi/ ➤ Вебінари “Академічна доброчесність” – https://academiq.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/ ➤ Інформаційні бюлетені “Академічна доброчесність Infobulletin” в межах проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – https://academiq.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/ ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zarobihannia-plahiatu/

Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Невідпрацювання занять може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. та до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), спортивне обладнання та інше
Література	
Основна 1. Андрюшина Л.Л., Каковкіна О.А., Кожедуб Т.Г. Загальні основи педагогіки в схемах. Дніпропетровськ, 2016. 160 с. 2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. Рек. МОН. – 2-е вид. – К.: ЦНЛ, 2018. 384 с. 3. Зайченко І.В. Педагогіка: видання 3-тє. Ліра-К, 2019. 608 с. 4. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи: Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім “Слово”, 2020. 632 с. 5. Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с. 6. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.	

7. Сікорський П. І. Нова Педагогіка: підручник. Львів, 2021. 540 с.

Додаткова

8. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підруч. Київ: Знання, 2007. 447 с.
9. Солтик О.О. Особливості професійної діяльності викладача фізичного виховання вищої школи. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки, 2016. Випуск 5. С. 159-164.
10. Стинська В.В., Ткачівська І.М., Гаморак Г.П., Петренко О.С. Фреймова технологія як засіб оптимізації навчальної діяльності студентів магістратури у закладі вищої освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. Київ, 2023. №15(33). С. 495-505.
11. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Кондор, 2011. 628 с. [електронний ресурс] www.libr.dp.ua/sitelibr/?idm=1&idp=23&ida=606

Нормативно-правові документи

12. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. URL: http://iitzo.gov.ua/serednya_osvita/providdilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/5
13. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 та заходи щодо її реалізації. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS24863>
14. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. №988-Р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Викладач

Інна ТКАЧІВСЬКА